

Sp.

55. Tillaga til þingsályktunar

um athugun á framleiðslukostnaði sjávarafurða og afkomu sjávarútvegsins.

Flm.: Eysteinn Jónsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að láta fara fram rannsókn á afkomu sjávarútvegsins og framleiðslukostnaði sjávarafurða. Að þeirri rannsókn lokinni verði lagt fram rökstutt álit um, hvaða verð þurfi að vera á sjávarafurðum, til þess að gera megi ráð fyrir, að framleiðsla þeirra svári kostnaði og veiti þeim, er hana stunda, lífvænlega afkomu, eigi lakari en aðrar stéttir eiga við að búa. Enn fremur sé rannsakað, hver áhrif dýrtíðaraukning stríðsáranna hefur haft á framleiðslukostnað sjávarafurða og afkomu útvegs- og fiskimanna og hver áhrif lækkun dýrtíðar í landinu mundi hafa á afkomu þeirra, er sjávarútveg stunda.

Greinargerð.

Flestum ætti að vera það ljóst, að aukning dýrtíðarinnar í landinu hefur komið harðast niður á afkomu þeirra, sem framleitt hafa til útflutnings. Þeir hafa ekki getað tekið þátt í dýrtíðarkapphlaupinu innanlands, þar sem hver hefur velt yfir á annan með þeim afleiðingum, að dýrtíðin hefur farið síhækkandi. Þeir, sem framleiða vörur til útflutnings, hafa ekki getað flúið þannig undan dýrtíðinni um stundarsakir, hvað þá heldur til frambúðar. Vöxtur dýrtíðarinnar hefur því grafið undan afkomu útvegsmanna og fiskimanna. Þegar dýrtíðarráðstafanirnar voru brotnar niður árið 1942, gleypti dýrtíðaraukningin í landinu alla hækkun, sem fékkst á fiskverðinu, og reyndar enn meira, þótt verðið hækkaði úr 35 aurum í 45 aura pr. kg. Afleiðingin varð sú, að afkoma smáútvegsmanna og fiskimanna varð mun verri með 45 aura verðinu, er búið var að brjóta niður ráðstafanirnar gegn dýrtíðinni, heldur en áður hafði verið, þegar 35 aurar pr. kg fengust fyrir fiskinn. Á sama hátt hefur farið á síðasta ári. Fiskverðið hækkaði lítils háttar framan af árinu, en framleiðslukostnaðurinn hefur farið síhækkandi. Þannig hefur svo farið, að þær ráðstafanir, sem menn töldu

sig gera til þess að bæta kjör almennings, hafa orðið til þess að svipta þá, sem eiga afkomu sína undir sjávarafla og verðlagi sjávarafurða erlendis, verulegum hluta tekna þeirra. Framleiðslukostnaður sjávarafurða hefur verið of hár síðustu missirin, jafnvel ef miðað er við stríðsverð afurðanna, þegar togarar eru undanskildir. Þó hefur verið varið stórfé til þess að halda honum niðri með niðurborgunum úr ríkissjóði, sem dregið hafa úr hækkun vísitölu. Smáútvegsmenn hafa flotið á óvenjulegum afla. Verðbólgan hefur minnkað hlut fiskimanna í samanburði við kaup og atvinnutekjur í landi og framleiðslukostnað.

Fiskimönnum í landinu fækkaði á árunum 1942—44. Það er orðið stórkostlegt vandamál að fá sjómenn á fiskiflotann, eins og hann nú er, en mikil aukning hans stendur fyrir dyrum.

Ráðstafanir til þess að draga úr verðbólgunni þola því enga bið. Ella eiga menn það á hættu, að sjávarútvegurinn sitji áður en varir í dýpra skuldafeni en áður hefur þekkt. Það er of seint að gera ráðstafanir til þess að skapa jafnvægi, eftir að verðfall afurða er búið að standa lengi eða eftir að menn hafa reynt, þótt ekki sé nema eina aflatregðuvertíð. Það, sem gerðist í sumar á síldveiðunum, sýnir þetta gleggst.

Ráðstafanir vegna verðbólgunnar þola ekki heldur bið blátt áfram vegna þess, að það er ekkert vit í því að halda verðbólgunni við, meðan menn eru að leggja stórfé í ný atvinnutæki, sem á að reka framvegis.

Það hefur orðið til stórtjóns, að ekki hafa legið fyrir glöggar skýrslur um afkomu sjávarútvegsins og áhrif verðbólgunnar á sjávarútveginn á undanförunum árum. Ég hef tvívegis flutt till. til þál. um, að þessar skýrslur yrðu gerðar, í þeirri von, að allir mundu geta orðið því samþykkir, að þetta yrði gert, og einnig með það fyrir augum, að menn kynnu frekar að sjá, hvert stefndi, ef glöggur samanburður fengist á afkomu sjávarútvegs og fiskimanna annars vegar og annarra landsmanna hins vegar. Nú er öllum þessum málum þann veg komið, að tæpast verður þess langt að bíða, að menn verði blátt áfram neyddir til þess að gera sérstakar ráðstafanir til að skapa jafnvægi úr því öngþveiti, sem orðið er. Það þolir því enga bið, að rannsókn þessi fari fram. Því er þessi þáltill. flutt.

Það ætti að mega gera sér vonir um, að niðurstöður þeirrar rannsóknar, sem gert er ráð fyrir í þáltill., yrðu að miklu gagni í sambandi við þær ráðstafanir, sem ekki verður komizt hjá að grípa til, áður en langt um líður.